

Athugasemdir heyrnarfræðings vegna áforma um brotfall laga nr. 42/2007 á Heyrnar- og talmeinastöð Íslands.

Heyrnarfræðingar eru löggild heilbrigðisstétt og býr yfir sérhæfðri þekkingu á mati og greiningu á heyrnarskerðingu auk endurhæfingar. Sú sérfræðiþekking sem er til staðar á Heyrnar- og talmeinastöð Íslands (HTÍ) er sérhæfð og finnst ekki annars staðar á Íslandi. Börn með heyrnarskerðingu, kuðungsígræðsluþegar, þeir sem nota beinskrúfutæki auk þeirra sem flokkast með mikla heyrnarskerðingu eða heyrnarleysi fá þjónustu á HTÍ. Heyrn er forsenda talaðs máls og leikur því lykilhlutverk í þroskaferli barna fyrstu ár ævinnar. Ómeðhöndluð heyrnarskerðing á seinni árum getur haft mjög neikvæðar afleiðingar, s.s. ýtt undir félagslega einangrun og aukið líkur á þunglyndi til muna. Það er því mikilvægt að þjónusta við börn og fullorðna með heyrnarskerðingu sé samfelld og byggð á faglegri þekkingu hópa eins og lækna, heyrnarfræðinga og talmeinafræðinga. Í þessu samhengi vil ég benda á mikilvægi þeirrar teymisvinnu sem er á HTÍ og þarf að vernda. Sú sérþekking sem hefur skapast á HTÍ er auður sem þarf að standa vörð um. Samvinna þessara fagstétta er grunnstoð í þjónustu þessara hópa.

Hlutverk og lög HTÍ sem nú á að fella úr gildi, er yfirgripsmikil og því mikilvægt að tryggja að sú þjónusta og fagþekking sem hefur byggst upp þar bíði ekki skaða af við endurskipulagningu. Í lögum um HTÍ 2. gr 5 mgr. stendur: „... að stunda rannsóknir og sinna fræðslu á starfssviði sínu. Stofnunin skal safna upplýsingum um alla þá sem eru heyrnarskertir, heyrnarlausir eða eru með heyrnar- og talmein og öðrum tölfraeðilegum upplýsingum sem nýtast við rannsóknar- og þróunarstörf.“ Það er afar mikilvægt að tryggja að sú nýja þjónustueining sem lagt er til að taki við hlutverki HTÍ hafi burði, vilja og heimildir til að halda utan um tölfraeðigögn. Slík gagnaöflun er ekki aðeins grundvöllur árangursríkrar þjónustu og þróunar heldur einnig forsenda þess að Ísland geti verið samanburðarhæft við önnur lönd á þessu sviði.

Um fyrirhugaða sameiningu við Heilsugæslu höfuðborgarsvæðisins

“Heilsugæsla höfuðborgarsvæðisins sinni grunnþjónustu og fræðslu, en sérfræðiþjónusta fari að mestu fram á öðru stigi heilbrigðisþjónustu, þ.e. hjá sjálfstætt

starfandi heyrnarfræðingum og framangreindri þjónustueiningu. Ekki er gert ráð fyrir breytingum á þriðja stigs þjónustu sem veitt er á Landspítala sem áfram sinni nýburaskimunum, kuðungsígræðsluaðgerðum og öðrum heyrnarbætandi aðgerðum.”

Ég vil koma á framfæri nokkrum spurningum sem ég tel mikilvægt hafa í huga varðandi þetta atriði.

1. Er fordæmi fyrir slíkri sameiningu og lögð er fram í frumvarpi í löndunum í kringum okkur?
2. Hver er ávinningurinn af slíkri sameiningu?
3. Hvernig á að tryggja samfellu í þjónustu milli þessara þjónustustiga?
4. Er Heilsugæsla höfuðborgarsvæðisins tilbúin í það verkefni að sinna þessari grunnþjónustu án þess að þjónusta skjólstæðinga HTÍ verði skert til muna?

Nauðsynlegt er að þeir sem eru að vinna endurskipulagningu heyrnar- og talmeinaþjónustu kynni sér málið til hlítar. Draga má lærdóm af því hvernig sú þjónusta er skipulögð í nágrannalöndum okkar, hafa í huga muninn á almennri heyrnarþjónustu og þeirri þjónustu sem flokkast sem sérhæfð og geri greinamun þar á milli áður en grundvallarbreytingar verða gerðar á þjónustu við skjólstæðinga stofnunarinnar.

Á sama tíma og ég er ekki mótfallin endurskipulagningu á lögum um HTÍ þykir mér nauðsynlegt að breytingar á starfsemi HTÍ verði unnar með langtímahagsmuni og heilbrigði þjónustuþega að leiðarljósi. Án skýrrar framtíðarsýnar, nægilegrar fjármögnunar og tryggingar á samfelldri og faglegri þjónustu er hætta á að mikilvæg þjónusta veikist eða glatist.

Virðingarfyllt,

Kristbjörg Gunnarsdóttir
heyrnarfræðingur